

MARKUS

7:17-37

Ware verontreiniging, het geloof van een heidense vrouw en de genezing van een dove man

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/markus/7-17-37

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Wat de mens werkelijk verontreinigt	1 min	4
2	Gezondheid, roken en wetticisme	3 min	5
3	Onrein voedsel tegenover een onrein hart	3 min	6
4	Daden en woorden komen uit het hart	2 min	8
5	De aanstoot van de Farizeeën	2 min	9
6	Het trage begrip van de discipelen	5 min	11
7	Heeft Jezus al het voedsel rein verklaard?	3 min	13
8	Alle voedingsmiddelen zijn geoorloofd	4 min	15
9	God verlangt rituele reinheid noch offers	2 min	17
10	De Syro-Fenicische vrouw smeekt om hulp	6 min	19
11	Jezus stelt het geloof van de vrouw op de proef	4 min	22
12	De hondjes en de kruimels van de kinderen	3 min	24
13	Jezus geneest een dove man in Dekapolis	2 min	26
14	De bijzondere wijze van deze genezing	2 min	27

Om verder te lezen

28

1

Wat de mens werkelijk verontreinigt

De vorige keer zijn we midden in Markus 7 gestopt, en ook midden in een bepaald verhaal dat je eigenlijk moeilijk kunt onderbreken. Maar na het punt waar we waren gestopt, gaat het nog geruime tijd door, en we hadden niet echt genoeg tijd om het verhaal recht te doen. Daarom wilde ik het daar afbreken en het hier weer oppakken.

Dit was de gelegenheid waarbij de discipelen van Jezus kritiek kregen omdat ze voedsel aten zonder hun handen te wassen. Jezus kaatste de kritiek terug naar de Farizeeën: zij oordeelden aan de hand van een maatstaf van menselijke traditie, in plaats van aan de hand van het Woord van God. In feite waren zij zelf niet zo trouw aan het Woord van God als aan de tradities van mensen. Dat was eigenlijk een veel ernstiger vergrijp dan wat de discipelen ook maar gedaan zouden hebben.

De Farizeeën suggereerden dat de discipelen misschien ceremoniële verontreiniging opliepen doordat ze hun handen niet op de juiste manier wasten. Jezus zegt in vers 15:

Er is niets dat van buitenaf de mens binnengaat, dat hem kan verontreinigen; maar de dingen die van hem uitgaan, die zijn het die de mens verontreinigen.

MARKUS 7:15

Je wordt in de ogen van God niet verontreinigd doordat je iets eet of doordat je iets in je lichaam stopt.

2

Gezondheid, roken en wetticisme

Dat zou natuurlijk betekenen dat het geen morele overtreding is om iets te eten wat ongezond is. Veel christenen zijn tegenwoordig erg gezondheidsbewust en vinden dat we goede rentmeesters van ons lichaam moeten zijn. We moeten inderdaad goede rentmeesters van ons lichaam zijn, net als van al het andere dat God ons heeft gegeven. Maar sommige mensen zijn er bijna ziekelijk streng in geworden: volgens hen moet je suiker, zout en al het andere wat niet volkomen gezond is vermijden.

Dat is een uitbreiding van dezelfde mentaliteit die het roken van sigaretten veroordeelt. Veel christenen veroordelen het roken van sigaretten. Ik denk dat er op veel gronden terecht kritiek kan worden geleverd op de gewoonte om sigaretten te roken. Het is een gewoonte waar veel mensen bezwaar tegen hebben. De geur dringt door in de omgeving, waardoor anderen eraan blootgesteld kunnen worden als jij rookt. Meer roken zou mogelijk schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid van mensen; er zijn in elk geval aanwijzingen dat dit waar is. In bepaalde kringen kan het de boodschap afgeven dat je werelds bent. Het kan eenvoudigweg een heel duur en slecht gebruik van Gods geld zijn.

Er zijn allerlei manieren waarop iemand bezwaar zou kunnen maken tegen het roken van sigaretten. Maar op dezelfde gronden zouden we bezwaar moeten maken tegen veel andere dingen, zoals meer aan onze kleding uitgeven dan we ons kunnen veroorloven. Misschien zouden we, om goede rentmeesters te zijn, goedkopere kleding moeten kopen. Misschien zouden we ons haar of onze kleding zo moeten dragen dat niemand een verkeerde indruk van ons krijgt. We kunnen heel wettisch worden over alle manieren waarop we betere keuzes zouden kunnen maken. De veroordeling van het roken van sigaretten wordt bijvoorbeeld op al die manieren beargumenteerd.

Maar veel christenen nemen hun toevlucht tot het argument dat je lichaam de tempel van de Heilige Geest is, dat het roken van sigaretten slecht is voor je gezondheid en daarom de tempel van de Heilige Geest beschadigt, en dat je het dus niet moet doen. Nogmaals, persoonlijk ben ik het ermee eens dat je lichaam niet van jezelf is. Je bent

rentmeester van je lichaam, dat God toebehoort. Je bent voor een prijs gekocht en daarom moet je je lichaam goed beheren. Ik ben het er ook mee eens dat het roken van sigaretten een heel slechte keuze voor je gezondheid is.

Maar er zijn veel dingen die christenen niet veroordelen en die eveneens slechte keuzes voor de gezondheid zijn, zoals vet voedsel eten, te veel suiker of te veel zout. We noemen die dingen geen zonden. We vinden ze misschien slechte ideeën. We vinden mensen misschien onverstandig als ze niet zo zorgvuldig letten op een gezond voedingspatroon als ze zouden moeten. Maar we noemen het geen moreel kwaad, en we zouden het geen moreel kwaad moeten noemen, want dat is het niet.

Wat moreel kwaad is, wordt niet bepaald door wat je in je lichaam stopt. Het wordt niet bepaald door de vraag of je de beste gezondheids- en hygiënepraktijken volgt, al zal een verstandig mens natuurlijk verstandig willen omgaan met eten en hygiëne. Maar dat is een andere kwestie. Wijsheid is de ene kwestie; morele verplichting is een andere. De Farizeeën gedroegen zich alsof wat je in je lichaam stopt een morele kwestie was.

3

Onrein voedsel tegenover een onrein hart

Je kunt begrijpen waarom ze dat in algemene zin zouden kunnen denken, want de wet die God hun had gegeven bevatte veel beperkingen op wat ze mochten eten. Er was voedsel dat onrein was en voedsel dat rein was. Onder hun wet leek het er duidelijk op dat ze zichzelf konden verontreinigen door de verkeerde dingen te eten. Als je varkensvlees at, zou je in elk geval verontreinigd zijn in de zin dat je geacht werd deel te nemen aan een onreine praktijk.

Maar Jezus zegt dat, als het om verontreiniging gaat, de verontreiniging die er voor God toe doet niet de ceremoniële verontreiniging is die ontstaat doordat je iets hebt gegeten wat technisch gezien verboden was als onrein voedsel. Het gaat veeleer om

wat uit je komt. Wat je verontreinigt, is wat zich binnenin je bevindt. Het gaat erom waar je hart is. Als je een verontreinigd hart hebt, kun je goede dingen doen en zijn zelfs die kwaad.

Het offer van goddelozen is voor de HEERE een gruwel, maar het gebed van oprechten is Hem welgevallig.

SPREUKEN 15:8

Een offer is iets goeds, maar hij is in zijn hart een goddeloos mens. Daarom is zelfs zijn offer een gruwel, en zelfs zijn gebed, staat er in Spreuken.

[Vertalersnoot: De spreker noemt hier ook het gebed van de goddeloze. Het zojuist aangehaalde Spreuken 15:8 zegt echter dat het gebed van oprechten God welgevallig is; het noemt het gebed van de goddeloze niet.] De verontreiniging is dus dat wat zich binnenin bevindt. En wat uit je komt, is rein of onrein, afhankelijk van wat er in je hart is. Maar voedsel eten, rook binnenkrijgen of iets anders in je lichaam brengen, verontreinigt je niet. Sommigen van jullie zeggen misschien: ‘Hoe zit het dan met drugs en alcohol?’ Drugs en alcohol zijn natuurlijk dingen die je in je lichaam brengt. Toch vallen ze enigszins in een andere categorie, om de eenvoudige reden dat ze het hart beïnvloeden. Ze beïnvloeden het verstand. Het eten van chips beïnvloedt je verstand niet, tenminste niet op een manier die je morele oordeel aantast, voor zover ik weet. Maar zaken als drugs en alcohol beïnvloeden uiteraard wel het verstand. Daarmee raak je dus werkelijk aan het terrein van je hart en je verstand. In Hosea, hoofdstuk 4, staat:

Hoererij, wijn en nieuwe wijn nemen het hart in beslag.

HOSEA 4:11

[Vertalersnoot: De Engelse vertaling waarop de spreker reageert, luidt hier letterlijk dat hoererij, wijn en nieuwe wijn „het hart wegnemen” (“take away the heart”).]

of ze maken het hart tot slaaf.

Er zijn bepaalde dingen die je in je lichaam kunt brengen die wel degelijk invloed hebben op je innerlijke leven. In zekere zin zouden die beslist in een andere categorie vallen dan waar we het hier over hebben. We hebben het over dingen die je lichaam ingaan en vervolgens weer uit je lichaam gaan, zonder dat er enige morele verandering in je gedrag of je hart heeft plaatsgevonden. Daarom zegt Hij dat het datgene is wat uit de mens komt wat hem verontreinigt.

4

Daden en woorden komen uit het hart

Dit onderwijs lijkt op wat we in een andere situatie aantreffen, opgetekend in Mattheüs, hoofdstuk 12. Daar bekritiseert Jezus de Farizeeën opnieuw vanwege iets anders wat ze verkeerd hebben gedaan. In Mattheüs 12:33 zei Jezus:

Stel dat de boom goed is, dan is ook zijn vrucht goed; of dat de boom slecht is, dan is ook zijn vrucht slecht. Want aan de vrucht wordt de boom gekend.

MATTHEÛS 12:33

Als je hart dus slecht is, zullen er slechte dingen uit je voortkomen. Als je hart goed is, komen er goede dingen uit je voort. Hij spreekt in de eerste plaats over de woorden die je spreekt. Dat is een van de voornaamste dingen waaraan zichtbaar wordt wat er in je hart is, zoals Jezus duidelijk maakt. Het punt is dat waar je hart vol van is, overvloedt in al je daden. Je daden zijn rein of onrein, niet vanwege wat je in je mond stopt, maar vanwege wat er uit je hart komt.

In Spreuken, hoofdstuk 4, vers 23, staat:

Bescherm je hart boven alles wat te behoeden is, want daaruit zijn de uitingen van het leven.

SPREUKEN 4:23

of: de bronnen van het leven.

[Vertalersnoot: De watermetafoor in de volgende uitleg sluit aan bij de Engelse Bijbelvertaling van de spreker, die hier over “springs of life” spreekt; de aangehaalde HSV heeft “de uitingen van het leven”.]

Wat uit je voortkomt, zoals waterbronnen uit de grond opwellen, heeft een bepaalde kwaliteit. De kwaliteit van dat water hangt af van het reservoir waaruit het vanbinnen afkomstig is. Je hart is datgene waaruit alle rivieren van je leven voortkomen, alles wat uit je leven opwelt. Bewaak daarom je hart. Zorg ervoor dat je hart rein is. Dat is hetzelfde wat Jezus hier onderwijst.

Wanneer we teruggaan naar het Evangelie van Markus, hoofdstuk 7, vers 16, zei Jezus:

Als iemand oren heeft om te horen, laat hij dan horen.

MARKUS 7:16

5

De aanstoot van de Farizeeën

Het Evangelie van Mattheüs voegt op dit punt iets in wat Markus weglaat. Ik zal het lezen in Mattheüs 15:12 tot en met 14. Mattheüs voegt deze woorden in:

Toen kwamen Zijn discipelen naar Hem toe en zeiden tegen Hem: Weet U wel dat toen de Farizeeën dit woord hoorden, zij er aanstoot aan namen? Maar Hij antwoordde en zei: Elke plant die Mijn hemelse Vader niet geplant heeft, zal uitgetrokken worden. Laat hen gaan; het zijn blinde geleiders van blinden. Als nu een blinde een blinde geleidt, zullen zij beiden in een kuil vallen.

MATTHEÛS 15:12-14

Toen Jezus zei dat niets wat een mens ingaat hem verontreinigt, namen de Farizeeën daar aanstoot aan. Zij vonden namelijk dat een zeer groot deel van hun godsdienstige opvattingen draaide om rein en onbezoedeld blijven door niet in aanraking te komen

met verkeerde dingen en die ook niet te eten. De discipelen kwamen dus naar Jezus toe en vroegen:

Wist U dat U hen beledigd hebt?

Hij zei:

Dat kan Me niet schelen. Het zijn planten die Mijn Vader niet heeft geplant. Ze worden uiteindelijk toch allemaal uitgerukt.

Maar het gaat verder in Markus 7:17:

En toen Hij bij de menigte vandaan thuisgekomen was, vroegen Zijn discipelen Hem naar de gelijkenis.

MARKUS 7:17

Mattheüs vertelt ons in Mattheüs 15:15 dat Petrus degene was die het vroeg. Toen zei Hij tegen hen:

En Hij zei tegen hen: Bent ook u zo onwetend? Ziet u niet in dat alles wat van buitenaf de mens binnengaat, hem niet kan verontreinigen? Want het komt niet in zijn hart maar in zijn buik en gaat in de afzondering naar buiten. Zo wordt al het voedsel gereinigd.

MARKUS 7:18-19

En Hij zei:

En Hij zei: Wat uit de mens naar buiten komt, dat verontreinigt de mens. Want van binnenuit, uit het hart van de mensen, komen voort kwade overwegingen, alle overspel, ontucht, moord, diefstal, hebzucht, allerlei kwaadaardigheid, bedrog, losbandigheid, afgunst, lastering, hoogmoed, dwaasheid; al deze slechte dingen komen van binnenuit en verontreinigen de mens.

MARKUS 7:20-23

6

Het trage begrip van de discipelen

Wanneer de discipelen Hem vragen wat Zijn uitspraak betekent, lijkt Hij ontstemd omdat zij het niet beter begrijpen dan de anderen. Hij zegt in vers 18:

Begrijpen jullie het dan ook nog niet?

Later, in hoofdstuk 8, vers 17, zegt Hij:

En Jezus, Die dat wist, zei tegen hen: Waarom spreekt u erover met elkaar dat u geen broden hebt? Ziet u het nog niet in en begrijpt u het niet? Hebt u nog uw verharde hart?

MARKUS 8:17

Het is duidelijk dat Jezus op dit punt in Zijn bediening verwacht dat Zijn discipelen in hun begrip van geestelijke zaken al iets verder gevorderd zijn dan ze daadwerkelijk zijn.

Waarschijnlijk zijn deze discipelen op dit moment ongeveer een jaar bij Jezus geweest, want de spijziging van de vijfduizend vond volgens Johannes 6 plaats tijdens het Pascha. Jezus' bediening in Galilea begon ergens na het voorafgaande Pascha. Want volgens Johannes 2 was Jezus in de tijd van het Pascha van het jaar daarvoor naar de

tempel gegaan en had Hij de geldwisselaars eruit gedreven. Dat was een jaar eerder, of misschien twee jaar eerder, want in Johannes 5 wordt nog een feest genoemd dat mogelijk een Pascha was. Als dat zo was, zijn de meeste discipelen nu al twee jaar bij Jezus. Op dit moment zijn ze één of twee jaar bij Hem geweest, en over een jaar zal Hij sterven. Hij heeft nog maar één jaar met hen. Hij zal bij het volgende Pascha sterven.

Hij heeft hen dus een jaar, of misschien twee jaar, onderwezen. Toch zit hun denken nog sterk vast aan het traditionele gedachtegoed van hun opvoeding, en dat is niet zo verrassend. Wanneer we al lange tijd christen zijn en de Bijbel één of twee keer helemaal hebben doorgelezen, hebben we verscheidene nieuwe dingen gezien. Maar er zijn veel dingen die we nog niet hebben gezien. In veel gevallen lezen we nog steeds door het denkraam van onze cultuur. Vaak nemen we eenvoudigweg aan dat de waarden waarmee we zijn opgevoed waar zijn, of dat waar is wat de kerk ons altijd heeft geleerd. We lezen de Bijbel en lezen die dingen bijna de Bijbel in.

Hoewel we in aanraking komen met het Woord van God, dat al onze vanzelfsprekende opvattingen van vroeger zou moeten corrigeren, zijn we soms wat traag. Soms duurt het een poos voordat we inzien dat iets wat we vanuit de Bijbel horen, niet betekent wat we altijd hebben gedacht dat het betekende. Jezus had deze mensen onderwezen. Blijkbaar luisterden ze in veel gevallen naar Hem en legden ze Zijn woorden uit door het denkraam van wat ze al dachten.

Dit blijkt waarschijnlijk zelfs vlak voordat Hij ten hemel voer, toen ze zeiden:

Zij dan die samengekomen waren, vroegen Hem: Heere, zult U in deze tijd voor Israël het Koninkrijk weer herstellen?

HANDELINGEN 1:6

Hij had met hen over het Koninkrijk gesproken, maar blijkbaar legden zij het woord ‘Koninkrijk’ uit volgens hun Joodse begrip ervan. Ze probeerden wat Hij zei in dat denkraam, in dat paradigma, in te passen.

Het is mogelijk om een jaar of twee intensief onderwijs te krijgen van Jezus Zelf en toch werkelijk niet te begrijpen wat Hij bedoelt. Want ze begrepen duidelijk niet wat Hij bedoelde, namelijk dat wat uit een mens komt hem verontreinigt, en wat bij hem

naar binnen gaat niet. Dit is een fundamentele geestelijke waarheid waarvan je zou hopen dat alle christenen die al vroeg leren: God kijkt naar je hart, en je hart moet in orde zijn. Als je hart niet in orde is, dan is dat wat ertoe doet. Niet wat je eet, niet uiterlijke dingen, niet wat je draagt of aantrekt. Dat zijn niet de dingen waar God naar kijkt. Hij kijkt naar het hart. Jezus is verbaasd dat Zijn discipelen dat nog niet echt hebben begrepen.

Daarom zegt Hij in vers 18:

En Hij zei tegen hen: Bent ook u zo onwetend? Ziet u niet in dat alles wat van buitenaf de mens binnengaat, hem niet kan verontreinigen?

MARKUS 7:18

Het kan hem in geen enkel moreel opzicht verontreinigen, omdat het zijn hart niet beïnvloedt, en zijn hart is het morele centrum van zijn leven.

Want het komt niet in zijn hart maar in zijn buik en gaat in de afzondering naar buiten. Zo wordt al het voedsel gereinigd.

MARKUS 7:19

Het gaat er eenvoudigweg doorheen. Het heeft geen invloed op zijn verstand, zijn hart, zijn waarden of zijn moraal. Als hij het eenmaal heeft gegeten, denkt hij er niet meer aan, en uiteindelijk wordt het uitgescheiden. Het is weg, en het is erdoorheen gegaan zonder iets te veranderen aan wie hij ten diepste, geestelijk gezien, is. Dat is wat Hij zegt.

7

Heeft Jezus al het voedsel rein verklaard?

Die laatste zinsnede van vers 19, waar staat:

waarmee Hij al het voedsel rein verklaarde, is op verschillende manieren opgevat.

[Vertalersnoot: De Engelse brontekst geeft hier de actieve lezing “thus purifying all foods”, terwijl het bovenstaande HSV-citaat passief luidt: “Zo wordt al het voedsel gereinigd.” De spreker bespreekt vervolgens beide grammaticale lezingen.]

De New King Jamesvertaling plaatst die binnen de aanhalingstekens. In de Griekse tekst staan geen aanhalingstekens. Vertalers openen en sluiten citaten dus waar zij denken dat die geopend en gesloten moeten worden, maar daarbij kunnen ze een fout maken.

Sommige mensen denken dat de aanhalingstekens in vers 19 na het woord ‘uitgescheiden’ gesloten moeten worden. Jezus zegt:

Omdat het in de maag terechtkomt en daarna wordt uitgescheiden.

Einde van Jezus’ uitspraak. De rest van dat vers zou dan Markus’ commentaar zijn op wat Jezus zojuist zei:

Zo verklaarde Hij al het voedsel rein. Dat betekent dat Jezus daarmee alle soorten voedsel rein verklaarde. Geen enkel voedsel is onrein. Voor de Joden zijn bepaalde soorten voedsel onrein, maar deze uitspraak van Jezus heft dat onderscheid tussen rein en onrein voedsel op en verklaart alle soorten voedsel rein. Hij heeft alle soorten voedsel gereinigd.

Waarom zou Markus dat zeggen? Omdat Jezus zei dat niets wat je eet je kan verontreinigen. Als je dus varkensvlees eet, kan dat je niet verontreinigen. Als je schaaldieren of ander onrein voedsel eet, kan dat je niet verontreinigen. Jezus zei dat niets wat je mond binnengaat je kan verontreinigen. Markus wijst zijn lezer er dus op dat Jezus, door dit te zeggen, alle soorten voedsel reinigde, oftewel rein verklaarde. Zo vatten velen het op.

De vertalers van de New King James geloven blijkbaar dat de woorden ‘alle soorten voedsel reinigend’ binnen de aanhalingstekens staan, en daar plaatsen ze die dan ook. Jezus zou dan zeggen dat het uitscheidingsproces zelf in zekere zin alle soorten voedsel reinigt, of je lichaam van het voedsel reinigt. Elke verontreiniging waarvan je je

misschien had voorgesteld dat die door het eten van dat voedsel je lichaam binnenkwam, wordt uitgescheiden. Daarom heeft het voedsel geen enkele invloed op je daadwerkelijke morele verontreiniging.

8

Alle voedingsmiddelen zijn geoorloofd

Dat Jezus' woorden tot gevolg hebben dat alle voedingsmiddelen worden gereinigd, dat wil zeggen dat alle voedingsmiddelen rein worden verklaard, lijkt onvermijdelijk. Jezus zei immers dat niets wat je in je lichaam stopt, je kan verontreinigen. Daarmee verdwenen de categorieën van onreine voedingsmiddelen uit beeld. Jezus zegt iets soortgelijks in Lukas 11. Daar spreekt Hij tot de Farizeeën, in Lukas 11:41. Hij zegt:

Geef echter de inhoud ervan als liefdegave en zie, alles is voor u rein.

LUKAS 11:41

Nu is 'aalmoezen geven' gewoon een manier om te zeggen: wees vrijgevig, heb een vrijgevig hart, wees niet materialistisch, heb medelijden met mensen die gebrek lijden en geef aan liefdadigheid. Die vrijgevigheid zou de gesteldheid van het hart weerspiegelen. Hij heeft het niet over dit op huichelachtige wijze doen. Hij heeft het erover dat je het vanuit je hart doet. Als je hart vrijgevig is, dan is alles rein voor je, zegt Hij. Daarmee bedoelt Hij voedingsmiddelen.

Paulus spreekt ook op die manier. Hij zegt:

Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen zijn nuttig.
Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal mij niet onder de macht van ook maar iets laten brengen.

1 KORINTHE 6:12

maar hij bedoelt niet alle handelingen, maar alle voedingsmiddelen. Dat zien we bijvoorbeeld in 1 Korinthe 6. Hij spreekt erover dat sommige mensen in Korinthe dachten dat het geoorloofd was om ontucht te bedrijven. Blijkbaar hadden zij Paulus ooit horen zeggen dat alle dingen geoorloofd zijn, en ten onrechte dachten zij dat dit betekende dat elk gedrag geoorloofd was. Daarom moet Paulus daarop ingaan en het verduidelijken in 1 Korinthe 6:12. Hij zegt:

Alles is mij toegestaan, maar niet alles is goed voor me. Alles is mij toegestaan, maar ik laat me door niets beheersen. Voedsel is er voor de maag en de maag is er voor voedsel.

God zal uiteindelijk zowel het voedsel als de maag vernietigen, dus die hebben geen eeuwige betekenis. Maar hij zegt:

Het voedsel is voor de buik en de buik voor het voedsel, maar God zal zowel het één als het ander tenietdoen. Het lichaam is echter niet voor de hoererij, maar voor de Heere en de Heere voor het lichaam.

1 KORINTHE 6:13

Hij zegt dus: 'Ja, als ik zeg dat alle dingen geoorloofd zijn, bedoel ik de voedingsmiddelen.' Wat voedsel betreft, zijn alle voedingsmiddelen geoorloofd, maar ontucht niet. Dat is iets anders. Alles wat met voedsel te maken heeft, is geen eeuwige kwestie. De buik is gemaakt voor voedsel en het voedsel is gemaakt voor de buik. Uiteindelijk zullen al die dingen worden vernietigd. Het gaat allemaal in vlammen op. Wat je eet, is geen eeuwige kwestie.

Paulus maakt dus behoorlijk nadrukkelijk duidelijk dat iemand zich niet aan de spijswetten hoeft te houden, en dat komt door wat Jezus leert. In 1 Timotheüs 4 zegt Paulus dat in de laatste dagen sommige mensen van het geloof zullen afvallen en leringen van demonen zullen onderwijzen. Tot de leringen van demonen die zij zullen onderwijzen, behoort volgens 1 Timotheüs 4:3:

Zij verbieden te trouwen en gebieden zich te onthouden van voedsel, dat God geschapen heeft voor de gelovigen en voor hen die de waarheid hebben leren kennen, om onder dankzegging aanvaard te worden.

1 TIMOTHEÛS 4:3

Dat wil zeggen dat geen enkel voedsel meer onrein is. Het is geheiligd, het is gereinigd, het is rein gemaakt. Waardoor? Door het Woord van God, door de uitspraken van Jezus. Jezus gaf dit woord:

Wat de mond ingaat, verontreinigt de mens niet; maar wat de mond uitkomt, dat verontreinigt de mens.

MATTHEÛS 15:11

Hij verklaarde alle voedingsmiddelen rein. Daarom zijn alle voedingsmiddelen rein door het Woord van God, door Gods verklaring via Christus en natuurlijk door onze gebeden en dankzegging. Als we het met dankzegging ontvangen, is het allemaal geoorloofd.

9

God verlangt rituele reinheid noch offers

Dit verhaal over Jezus in Markus 7 gaat dus verder dan ons alleen vertellen over nog een conflict met de Farizeeën. Het is op verschillende gebieden van doorslaggevend belang. Eén daarvan is de vraag: zijn er tegenwoordig nog steeds onreine voedingsmiddelen? Blijkbaar niet. Volgens het Nieuwe Testament zijn die er niet. Een

andere vraag is: wat voor godsdienstig gedrag vindt God belangrijk? Wat hier duidelijk wordt gemaakt, is dat rituele reinheid niet een van de dingen is die God belangrijk vindt. Een rein hart vindt God belangrijk.

Dit was niet nieuw met Jezus, en het is geen wonder dat het Hem verbaasde dat Zijn discipelen het nog niet wisten. Ze hadden dat moeten oppikken doordat ze zelf bij Jezus waren. Ze hadden gezien dat Hij melaatsen aanraakte. Ze hadden gezien dat Hij er geen bezwaar tegen had om aangeraakt te worden door een vrouw die aan bloedvloeijing leed. Ze hadden Hem meegemaakt in situaties waarin de Joodse wet Hem onrein zou verklaren, maar Hij maakte Zich daar geen zorgen over. Ze hadden moeten weten dat reinheid en onreinheid voor Hem eigenlijk geen punt waren.

Maar als ze het niet wisten door Jezus' eigen onderwijs en Zijn gedrag, hadden ze het uit het Oude Testament moeten weten. In Psalm 51 zei David, in vers 16 en de verzen daarna:

Want U vindt geen vreugde in offers, anders zou ik ze brengen;
in brandoffers schept U geen behagen.

PSALMEN 51:16

David zegt dat de wet weliswaar in haar rituele voorschriften dierenoffers eist, maar dat dit niet de dingen zijn waar God werkelijk om geeft. Deze rituele handelingen zijn niet waar God om geeft. Waar Hij om geeft, is het hart, een gebroken hart dat tot bekering is gekomen. Dat is iets wat voor God van grote waarde is. Hij zal dat niet verachten, zegt David. De discipelen hadden dus zowel uit het Oude Testament als uit Jezus' onderwijs moeten weten dat het voor God gaat om wat er in het hart is.

10

De Syro-Fenicische vrouw smeekt om hulp

Laten we nu naar vers 24 gaan, Markus 7:24:

En Hij stond op en vertrok vandaar naar het gebied van Tyrus en Sidon; en toen Hij een huis binnengegaan was, wilde Hij niet dat iemand het wist, maar Hij kon niet verborgen blijven.

MARKUS 7:24

Dit was officieel gezien in wezen een heidens gebied, maar er waren in die streek heel wat Joden. Hij probeerde waarschijnlijk bij de Joden vandaan te komen. Hij ging waarschijnlijk naar Tyrus en Sidon omdat het Hem maar niet lukte om enige tijd alleen met Zijn discipelen te overleggen. Denk eraan dat Hij, toen zij terugkwamen van hun kortdurende zendingsreis, probeerde enige tijd met hen door te brengen. Ze gingen met een boot het meer over om bij de menigten vandaan te komen, maar de menigten hadden door waar ze heen gingen, renden erheen en stonden hen op te wachten. Ze kregen dus niet echt de vrije tijd die ze wilden. Toen ze de volgende dag terugkwamen in Kapernaüm, werden ze ook door mensen omringd. Hij zocht al enige tijd naar een gelegenheid om alleen te zijn met de discipelen, onder meer om wat uit te rusten, maar Hij had daar nog geen kans voor gehad.

Er staat zelfs:

Hij vertrok vandaar en ging naar de streek van Tyrus en Sidon. Hij ging een huis binnen en wilde niet dat iemand het wist, maar Hij kon niet verborgen blijven.

Hij wilde privacy, maar het nieuws dat Hij daar was, deed de ronde. Er staat:

Want een vrouw van wie het dochttertje een onreine geest had, hoorde van Hem, kwam en viel neer aan Zijn voeten.

MARKUS 7:25

De vrouw was een Griekse. Ze was niet Joods en kon daarom geen eerdere aanspraak maken op de Messias en Zijn aandacht, want de Messias was gezonden naar de verloren schapen van het huis van Israël, en zij was niet Joods. Ze was een Griekse, van geboorte Syro-Fenicisch. Ze bleef Hem vragen de demon uit haar dochter te werpen.

[Vertalersnoot: “Bleef Hem vragen” volgt de duurvorm in de Engelse brontekst; de HSV geeft in Markus 7:26 alleen weer dat zij Hem vroeg.]

Mattheüs vertelt ons dat Jezus haar in dit verhaal, dat in Mattheüs 15 staat, een poos negeerde. Markus vertelt ons alleen dat ze bleef vragen, en wij zouden ons kunnen afvragen: waarom moest ze het blijven vragen? De waarheid is dat Hij haar negeerde en een poos deed alsof ze er niet was. In de versie van Mattheüs komt, meer dan in die van Markus, naar voren dat Jezus onbeleefd tegen haar leek te zijn. Maar waarom? Hij negeerde haar.

Mattheüs vertelt ons nog meer voordat we bij het materiaal hier in vers 27 komen. Mattheüs vertelt ons dat de discipelen uiteindelijk naar Jezus toe kwamen en zeiden:

Maar Hij antwoordde haar met geen woord. En Zijn discipelen kwamen naar Hem toe en vroegen Hem: Stuur haar weg, want zij roept ons na.

MATTHEÛS 15:23

Ze bleef hen dus op de hielen zitten en lastigvallen, en Jezus schonk geen aandacht aan haar. De discipelen wisten niet waarom Hij geen aandacht aan haar schonk, maar ze hadden kunnen afleiden dat het kwam doordat ze een heidin was.

Heer, ze gaat niet weg. Ze begrijpt de boodschap niet. Stuur haar weg.

Toen de discipelen dat tegen Jezus zeiden, zei Hij dit in vers 27:

Maar Jezus zei tegen haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden, want het is niet behoorlijk het brood van de kinderen te nemen en naar de hondjes te werpen.

MARKUS 7:27

Hondjes. Het Griekse woord betekent hondjes, waarmee huisdieren bedoeld zouden worden. In derdewereldlanden zijn honden niet altijd huisdieren. Soms zijn het afstotelijke, halfverhongerde, schurftige aaseters die door de straten zwerven. Als je in derdewereldlanden bent geweest, heb je dit misschien gezien. Honden worden niet altijd met genegenheid bekeken. Als het huisdieren zijn wel, maar er zijn meer honden dan hondenbezitters. Honden werden gezien als onreine, schurftige, onaantrekkelijke beesten, en zo zou het woord 'hond' normaal gesproken worden opgevat. Daarom spraken de Joden over de heidenen als honden.

Het woord dat Jezus gebruikte, is echter een iets milder woord, en daarom staat er in de vertaling 'hondjes'. Hij gebruikt een woord dat misschien spreekt over een hond die als huisdier wordt gehouden. Daardoor wordt de schijnbare belediging in wat Hij zegt enigszins verzacht, maar niet al te veel. Het is niet erg mild.

Ze antwoordde en zei tegen Hem:

Maar zij antwoordde en zei tegen Hem: Ja, Heere, maar de hondjes eten toch ook onder de tafel van de kruimels van de kinderen.

MARKUS 7:28

Hij zei tegen haar:

En Hij zei tegen haar: Omwille van dit woord ga heen, de demon is uit uw dochter uitgegaan.

MARKUS 7:29

In Mattheüs zegt Hij tegen haar:

Toen antwoordde Jezus en zei tegen haar: O vrouw, groot is uw geloof; het zal gebeuren zoals u wilt. En haar dochter was vanaf dat moment gezond.

MATTHEÛS 15:28

Hier staat dat Hij tegen haar zei:

Ga maar naar huis, want vanwege wat je gezegd hebt, is de demon uit je dochter weggegaan.

Toen ze bij haar huis was gekomen, merkte ze dat de demon was uitgegaan en dat haar dochter op bed lag.

Deze woordenwisseling tussen Jezus en de vrouw is voor veel mensen verontrustend vanwege de schijnbare onbeleefdheid van Jezus. Zoals ik al zei, als je de versie van Mattheüs leest, staan daar zelfs nog andere aanvullende dingen in die onbeleefd lijken, namelijk dat Hij haar een poos negeerde. Ze kwam naar Hem toe en smeekte om hulp, maar Hij schonk geen aandacht aan haar.

11

Jezus stelt het geloof van de vrouw op de proef

Ik geloof dat Hij haar geloof op de proef stelde, en Hij was verheugd toen ze een groot geloof toonde, toen ze volhield. Maar de reden waarom Hij haar aanvankelijk negeerde, was dezelfde reden waarom Hij zei dat het niet gepast is om het voedsel dat aan de kinderen toebehoort te nemen en het aan de honden te geven. Wat Hij zegt, is dat kinderen belangrijker zijn dan honden. De Joden waren op dat moment de kinderen, de kinderen van het Koninkrijk. Zij waren degenen met wie God vanuit het oude verbond een bijzondere relatie had. Hij had nog steeds een verbond met hen. Ze waren als het ware nog steeds Zijn familie. De heidenen hadden nooit zo'n relatie met Hem gehad. Hij had nooit een verbond met hen gehad. Ze waren niet Zijn familie. Ze waren niet Zijn kinderen. Ze waren als honden.

Dat Jezus dat zegt, komt erg beledigend over. Maar het lijkt erop dat Jezus bijna alles doet wat Hij kan om te zien of Hij deze vrouw kan afschrikken. Maar dat lukt Hem niet. Hij is blij dat ze voor de test slaagt. Heb je Willy Wonka weleens gezien? Aan het eind, ik weet de naam van dat jongetje niet meer — Charlie — doet Willy Wonka alsof hij kwaad op hem is.

Helemaal aan het eind draait hij zich vervolgens om en is hij een en al blijdschap, omdat de jongen de juiste beslissing heeft genomen. Uiteindelijk blijkt dat dit alles één grote test voor die kinderen was, om te zien of ze eerlijk en goed zouden zijn. Tegen het einde lijkt Charlie de enige te zijn die erdoorheen is gekomen, maar eerder had hij eigenlijk water bij de wijn gedaan. Willy Wonka komt heel kil over en lijkt niet blij met hem te zijn. Hij wil hem niet eens aankijken. Dan zegt Charlie iets heel deugdzaams, waarna Willy Wonka zich omdraait, een en al blijdschap is en zegt: ‘Jij wint de hoofdprijs. Jij wint de chocoladefabriek.’

Zo stel ik me dit met Jezus voor. Hij stelt deze vrouw op de proef, omdat ze niet van nature recht heeft op Zijn aandacht. Maar als ze genoeg geloof heeft, krijgt ze die aandacht toch. Zelfs in het Oude Testament konden heidenen altijd dingen van God krijgen als ze geloof hadden. Dat is wat Jezus duidelijk maakte toen Hij zei dat er in de dagen van Elia veel weduwen waren die tijdens de hongersnood honger leden, maar dat slechts één weduwe, een heidense, door Elia werd geholpen. Waarom? Ze had geloof. In de dagen van Elisa waren er veel melaatsen in Israël, maar zij werden niet geholpen. Een heidense melaatse wel, omdat hij geloof had. In het Oude en het Nieuwe Testament is het voor een heiden altijd mogelijk geweest iets van God te ontvangen als die geloof had.

Dit was een geval waarin een heidense vrouw moest laten zien of ze geloof had. Toen ze dat deed, zei Jezus:

Wat hebt u een groot geloof. Uw verzoek wordt ingewilligd.

Ik denk dat Zijn kilheid tegenover haar, Zijn onbeleefdheid, alleen bedoeld was om te zien of ze het zou opgeven of niet. Toen Hij zei:

Hij antwoordde echter en zei: Het is niet behoorlijk het brood van de kinderen te nemen en naar de hondjes te werpen.

MATTHEÛS 15:26

bedoelde Hij — niet hier, maar in de versie van Mattheüs had Hij eerder gezegd:

Hij antwoordde en zei: Ik ben alleen maar gezonden naar de verloren schapen van het huis van Israël.

MATTHEÛS 15:24

Dat verklaarde ook waarom Hij haar negeerde. Hij was nog niet naar de heidenen gezonden, althans niet op dat moment. De tijd zou komen dat Zijn evangelie naar de heidenen zou gaan, maar dit was niet die tijd. De Joden hadden Hem nog niet formeel verworpen. Hij bood Zichzelf nog steeds in de eerste plaats aan Israël aan. Als zij ontvankelijk waren geweest, zou het een ander verhaal zijn geweest. Dan hadden zij het naar de heidenen kunnen brengen, zoals de discipelen uiteindelijk deden. Maar het was niet de tijd voor Jezus om naar de heidenen te gaan. Een heiden kon zich er echter toch tussen dringen als die genoeg geloof had en dan van Hem krijgen wat die nodig had. Dat is wat hier gebeurt.

12

De hondjes en de kruimels van de kinderen

Hij zegt natuurlijk dat je het eten van de kinderen niet pakt om het aan de honden te geven. Ik kende daadwerkelijk een christelijke man — misschien zijn er meer, maar ik heb er maar één ontmoet — die op grond hiervan vond dat mensen geen honden als huisdier zouden moeten hebben, omdat hondenvoer wordt gemaakt van voedsel dat kinderen of andere mensen zouden kunnen eten. In sommige delen van de wereld lijden kinderen honger. Ze zouden het hondenvoer dat wij aan onze honden geven maar al te graag eten. Hij zei dat het niet juist is voedsel dat naar de kinderen zou

moeten gaan te pakken en aan honden te geven. Ik weet niet hoeveel hij aan de kinderen in het buitenland geeft, maar dat zou een beslissing over rentmeesterschap zijn die iemand zelf zou kunnen nemen. Ik vond het een interessante toepassing hiervan, omdat ik nog nooit iemand bezwaar had horen maken tegen het houden van huisdieren.

Jezus had er kennelijk geen bezwaar tegen dat mensen huisdieren hadden, want dat is het beeld dat hier wordt gebruikt: een hondje als huisdier onder de tafel. Dat is in elk geval het beeld dat zij gebruikte, want ze zei:

Maar zij antwoordde en zei tegen Hem: Ja, Heere, maar de hondjes eten toch ook onder de tafel van de kruimels van de kinderen.

MARKUS 7:28

Het is duidelijk het beeld van een hondje als huisdier. Het is geen hond die buiten op straat rondloopt. Het is een hond onder de tafel van het gezin. De kinderen die iets niet lekker vinden, schuiven het stiekem onder de tafel naar de hond. Alles wat de kinderen niet opeten en niet willen, alles wat zij afwijzen, de kruimels die ze achterlaten, krijgen de honden.

Ik denk dat Jezus hiervan onder de indruk was, omdat Hij misschien beseftte dat ze geestelijk inzicht had in wat er gaande was. Ze kon zien dat de Joden aan wie Hij dit aanbood, niet altijd inzagen wat het werkelijk was. Ze vonden het fijn als er wonderen voor hen werden gedaan, maar ze zagen Hem niet echt als de Zaligmaker. Ze zagen Hem niet echt als de Messias. Ze zochten Hem slechts om oppervlakkige redenen op. Zij zocht bij Hem naar een geestelijk voordeel voor haar dochter. Misschien zag ze dat zij aannam wat Hij had, op een manier waarop de Joden dat vaak niet deden.

Of misschien dacht ze eenvoudigweg dat, nadat de kinderen alles hebben gehad wat ze willen, de honden de overgebleven kruimels krijgen. Hoe dan ook, ze meende dat de meester van het huis ook om de honden zou geven, al kwamen die niet vóór de kinderen. Wat ze in wezen zegt, is: 'Gods kinderen moeten zeker op de eerste plaats komen. Ik ben niet een van hen. Maar God heeft vast en zeker genoeg over voor mij. God geeft genoeg om mij om mij, als een huisdier onder de tafel, niet te laten

verhongeren.’ Ondanks Jezus’ schijnbare kilheid en Zijn schijnbare weigering om ook maar enig teken te geven dat Hij bereid was haar te helpen, bleef ze vasthouden aan haar overtuiging dat God Zich om haar situatie zou bekommeren. Zelfs als dat alleen in de tweede plaats was, zelfs als ze pas na de Joden kwam, dan nog was zij iemand aan wie God aandacht zou schenken. En ze had gelijk. Jezus zei:

En Hij zei tegen haar: Omwille van dit woord ga heen, de demon is uit uw dochter uitgegaan.

MARKUS 7:29

En inderdaad, dat was waar.

13

Jezus geneest een dove man in Dekapolis

Vers 31:

En toen Hij weer weggegaan was uit het gebied van Tyrus en Sidon, kwam Hij bij de zee van Galilea, midden door het gebied van Dekapolis.

MARKUS 7:31

Het gebied van Dekapolis werd eerder genoemd. Dekapolis bestond uit tien steden aan de oostelijke oever van de Jordaan, tegenover Israël. Het lag in Semitisch gebied, want daar hadden de stammen Manasse, Gad en Ruben grondgebied ingenomen. Dat was voornamelijk een Joods gebied, maar dit waren tien Griekse steden. Dekapolis is Grieks voor ‘tien steden’. Dat is wat het betekent. En daarom werden dat gebied en de steden die het beheersten de Dekapolis genoemd. Daar was Hij dus, aan de overkant.

Nu heeft Hij Tyrus en Sidon verlaten. Hij ging waarschijnlijk naar Tyrus en Sidon om de menigten te ontlopen. Hij blijft niet in Tyrus en Sidon, maar voorlopig blijft Hij wel min of meer buiten het centrale deel van Israël. Hij bevindt Zich aan de andere kant

van het Meer van Galilea, waar de menigten voornamelijk niet-Joods zijn, terwijl ze in Galilea voornamelijk Joods zouden zijn geweest.

En ze brachten een dove bij Hem, die moeilijk sprak, en smeechten Hem dat Hij de hand op hem legde. En na hem uit de menigte apart genomen te hebben, stak Hij Zijn vingers in zijn oren, en na gespuwd te hebben, raakte Hij zijn tong aan. En terwijl Hij opkeek naar de hemel, zuchtte Hij en zei Hij tegen hem: Effatha! dat is: Word geopend!

MARKUS 7:32-34

Opnieuw het Aramese woord dat Jezus gebruikte, dat 'word geopend' betekent.

En meteen werden zijn oren geopend en de band van zijn tong werd los, en hij sprak goed. En Hij gebod hun dat zij het tegen niemand zouden zeggen; maar wat Hij hun ook gebod, zij verkondigden het des te meer. En zij stonden bovenmate versted en zeiden: Hij heeft alles goedge maakt; ook de doven doet Hij horen en Hij maakt dat zij die niet kunnen spreken, kunnen spreken.

MARKUS 7:35-37

14

De bijzondere wijze van deze genezing

Dus weer een wonder. Je begint je af te vragen waarom ze ervoor kiezen juist de wonderen op te tekenen die ze optekenen, terwijl er zoveel zijn die ze niet afzonderlijk noemen. Maar dit ene wonder was misschien wel het voornaamste wonder dat Hij verrichtte toen Hij daar was, aangezien Hij Zich probeerde terug te trekken. Misschien

heeft Hij op dit specifieke moment, op deze specifieke plaats, niet veel wonderen verricht. Maar deze man werd bij Hem gebracht, dus wordt het opgetekend omdat het er misschien uitsprong als een uitzondering.

Dit is een ander soort geval. Er was iets mis met de tong van de man. Waarom Jezus Zijn vingers in zijn oren stak, spuugde en zijn tong aanraakte, kan ik je net zomin vertellen als waarom Hij modder maakte, die op de ogen van de man deed en hem die eraf liet wassen. Jezus deed soms ongebruikelijke dingen in verband met Zijn genezingen.

Ik denk dat door iets lichamelijks als dit te doen heel duidelijk zou worden dat deze man door zijn contact met Jezus genezen werd. De vreemde dingen die Jezus deed, zouden er immers duidelijk de aandacht op vestigen dat Hij iets met de man deed. Als Hij daarentegen alleen maar had gezegd: 'Word beter,' en was doorgelopen, waarna de man beter werd, zou het voor de omstanders niet noodzakelijk duidelijk zijn geweest dat Jezus er iets mee te maken had, tenzij ze Hem het bevel hadden horen geven. Maar zoiets doen, iets wat de aandacht zou trekken, kan eenvoudigweg een manier zijn geweest om te laten zien dat Hij Degene was Die het wonder verrichtte en dat het beslist niet iets was wat onafhankelijk van Hem gebeurde.

Nogmaals, ik weet niet waarom Markus ervoor kiest de Aramese vorm van wat Jezus zei te bewaren en die vervolgens te vertalen, maar hier doet hij dat. Afgezien daarvan hebben we in zekere zin gewoon weer een geval van een opmerkelijke genezing: een man wiens tong kennelijk misvormd was of op de een of andere manier vastzat en nu los was, zodat hij voor het eerst in zijn leven duidelijk kon spreken. Het was waarschijnlijk een aangeboren afwijking. Nu kon hij dus duidelijk spreken en kon hij horen. Opnieuw zijn de mensen verbijsterd. Maar inmiddels zijn we gewend aan de meeste van deze dingen, aan deze reacties op Zijn wonderen enzovoort. We gaan verder met hoofdstuk 8, maar we stoppen hier en pakken het bij hoofdstuk 8 weer op.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Markus 7:15
- Spreuken 15:8
- Hosea 4:11
- Mattheüs 12:33
- Spreuken 4:23
- Markus 7:16
- Mattheüs 15:12-14
- Markus 7:17
- Markus 7:18-19
- Markus 7:20-23
- Markus 8:17
- Handelingen 1:6
- Markus 7:18
- Markus 7:19
- Lukas 11:41
- 1 Korinthe 6:12
- 1 Korinthe 6:13
- 1 Timotheüs 4:3
- Mattheüs 15:11
- Psalmen 51:16
- Markus 7:24
- Markus 7:25
- Mattheüs 15:23
- Markus 7:27
- Markus 7:28
- Markus 7:29
- Mattheüs 15:28
- Mattheüs 15:26
- Mattheüs 15:24
- Markus 7:31
- Markus 7:32-34
- Markus 7:35-37

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.